

W ŚWIAT
Z KLASĄ

Język polski

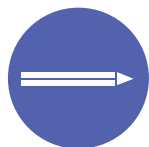
EDUKACJA GLOBALNA NA ZAJĘCIACH JĘZYKA POLSKIEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ

11

SCENARIUSZ

Ile kart stałego klienta miałaby dziś żona modna? Aktualna wymowa satyry Ignacego Krasickiego

SYLWIA
MIĘDZYBRODZKA

KLASY VII–VIII

2 X 45 MINUT

Scenariusz stanowi propozycję poszerzenia kontekstu satyry *Żona modna* Ignacego Krasickiego o zagadnienie nadmiernego konsumpcjonizmu – problemu nasilającego się we współczesnych czasach. Uczniowie i uczennice wspólnie zastanowią się, co to znaczy być odpowiedzialnymi konsumentami i konsumentkami.

Pytanie kluczowe

W jaki sposób ograniczenie nadmiernej konsumpcji może przyczynić się do osiągnięcia większej równowagi i sprawiedliwości na świecie?

Cele zajęć:

- zapoznasz się z satyrą Ignacego Krasickiego i zaproponujesz jej interpretację w kontekście odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji
- zrozumiesz, na czym polega konsumpcjonizm, by dokonywać świadomych wyborów konsumenckich w przyszłości

Związek z podstawą programową:

I: 1.9–10, 2.1, III: 1.1–2, 1.7, 2.1–3, IV: 6, 8

Zagadnienia:

zrównoważony rozwój, konsumpcja i produkcja, globalny rynek i handel międzynarodowy

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

—12 Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja

Metody:

burza pomysłów,
mapa myśli, dyskusja,
gadająca ściana

Formy pracy:

praca indywidualna,
praca w grupach

Środki dydaktyczne i materiały:

10 dużych arkuszy papieru, 6 markerów,
telefony komórkowe

Wprowadzenie

3 minuty

Poproś klasę o przypomnienie cech żony modnej opisanej przez Ignacego Krasickiego oraz o podsumowanie wymowy satyry.

2 minuty

Zaproponuj uczniom i uczennicom, by spróbowali odpowiedzieć, ile kart stałego klienta miałyby dziś żona modna. Jeśli młodzież nie zna pojęcia „karta stałego klienta”, krótko je wytłumacz.

Karty stałego klienta to element programów lojalnościowych, czyli długotrwałych działań marketingowych firm służących do budowania oraz podtrzymywania pozytywnych relacji z klientami. Przykładem popularnego programu lojalnościowego jest premiowanie każdego zakupu punktami (proporcjonalnie do wydanej kwoty), które klient może następnie wymienić na nagrody lub rabat. Karty stałego klienta wprowadzają firmy z różnych sektorów, np. odzieżowe, spożywcze czy budowlane.

Źródło: Program lojalnościowy, https://pl.wikipedia.org/wiki/Program_lojalno%C5%9Bciowy.

2 minuty

Spytaj, do czego według młodzieży służą takie karty i jaki jest ich wpływ na decyzje zakupowe.

Karty stałego klienta to skuteczny sposób zwiększania sprzedaży produktu lub usługi przy znacznie mniejszych kosztach na inne formy promocji i reklamy. To też sposób na budowanie przywiązania nabywców. Z badań wynika, że 41% Polaków uczestniczy w programach lojalnościowych, zaś ponad połowa z nich deklaruje, że program miał wpływ na ich zachowania zakupowe. Najczęściej zmiana dotyczy wyboru miejsca zakupu, tak aby otrzymać punkty lub korzyści w programie. Czasem też skłania ich to do robienia zakupów większych niż potrzebują w danym momencie i gromadzenia zapasów.

Źródło: Monitor programów lojalnościowych, <https://arc.com.pl>.

5 minut

Zaproponuj dyskusję na temat tego, czy dziś również możemy spotkać takie „żony modne”, czyli osoby, które bezkrytycznie podążają za pewnymi trendami, modami, ulegają pokusie bezrefleksyjnych zakupów.

Praca właściwa

5 minut

Zapisz na tablicy słowo „konsument”. Spytaj, co ono oznacza, a następnie zapytaj młodzież, z czym jej się kojarzy.

Konsument (spożywca, łac. *consumens*) – osoba, która nabywa towary na własny użytek; inaczej ogniwo na końcu łańcucha ekonomicznego.

Źródło: Konsument (ekonomia), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Konsument_\(ekonomia\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Konsument_(ekonomia))

Warto przy tej okazji zwrócić uwagę młodzieży na to, że konsumentem i konsumentką jest każdy i każda z nas. To, jakie decyzje zakupowe podejmujemy – nawet te pozornie nic nieznaczące, codzienne, w małym sklepiku osiedlowym – mają realny wpływ na innych ludzi i środowisko naturalne. Fakt, że jesteśmy ostatnim ogniwo łańcucha ekonomicznego pokazuje też, że wszystko jest ze sobą powiązane, a każde wcześniejsze ogniwo (wykonawcy, producenci, dostawcy, hurtownicy, detaliści itd.) jest również ważne.

8 minut

Jeśli wśród podanych skojarzeń nie pojawiło się pojęcie konsumpcjonizmu, wprowadź je. Następnie poproś uczniów i uczennice, aby spróbowali metodą burzy pomysłów podać jego definicję. Jeżeli znajdzie taką potrzebą, doprecyzuj ją.

Konsumpcjonizm – postawa polegająca na nieusprawiedliwionym (rzeczywistymi potrzebami oraz kosztami ekologicznymi, społecznymi czy indywidualnymi) zdobywaniu dóbr materialnych i usług lub pogląd polegający na uznawaniu tej konsumpcji za wyznacznik jakości życia.

Źródło: Konsumpcjonizm, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Konsumpcjonizm>.

8 minut

Spytaj, jak klasa rozumie to pojęcie i co sądzi na temat współczesnego konsumpcjonizmu. Porozmawiajcie na temat społecznych i ekologicznych skutków nieodpowiedzialnej konsumpcji.

Możesz podkreślić, że społeczne i ekologiczne skutki nieodpowiedzialnej konsumpcji nie muszą być dla nas jako kupujących widoczne od razu. Bardzo często dotyczą one krajów, regionów i ludzi żyjących w zupełnie innych częściach świata. Mowa tu nie tylko o wspomnianym łańcuchu produkcji, ale także o losach przedmiotów, które nie są już nam potrzebne, czyli odpadów.

7 minut

Podziel klasę na dwie lub cztery grupy (w zależności od tego, jak liczny jest dany zespół) i rozdaj duże arkusze papieru. Poproś część osób, aby w formie mapy myśli zapisały, jak rozumieją pojęcie odpowiedzialnej konsumpcji, zaś pozostałe – by tak samo zajęły się pojęciem zrównoważonego rozwoju. Następnie grupy przedstawiają wyniki swojej pracy – jeśli uznasz, że zachodzi taka potrzeba, możesz pozwolić swoim podopiecznym sprawdzić te pojęcia w Internecie (np. za pomocą telefonów) lub samodzielnie uzupełnić podane przez nich informacje.

Odpowiedzialna konsumpcja to podejmowanie decyzji zakupowych z uwzględnieniem możliwie wielu konsekwencji, jakie ze sobą niosą. Należą do nich na przykład wydobycie surowców, produkcja, dystrybucja, użytkowanie i utylizacja danego towaru. Każdy z tych etapów ma wpływ na środowisko przyrodnicze i otoczenie społeczne – zarówno negatywny, na przykład degradacja przyrody, łamanie praw człowieka, łamanie praw pracowniczych, jak i pozytywny, na przykład poprawa losu ludzi, ochrona przyrody (na podstawie: „Odpowiedzialna konsumpcja”, http://www.ekonsument.pl/a105_odpowiedzialna_konsumpcja.html).

Zrównoważony rozwój to taki przebieg zmian społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych, który zapewnia równowagę pomiędzy zyskami i kosztami rozwoju. Bierze on także pod uwagę perspektywę przyszłych pokoleń, czyli proponuje przyjęcie takiej polityki i strategii ciągłego postępu gospodarczego oraz społecznego, aby procesy te odbywały się bez szkody dla środowiska i zasobów naturalnych, od których jakości zależy kontynuowanie działalności człowieka oraz dalszy rozwój (na podstawie: „Zrównoważony rozwój”, <http://www.ekonomiaspoleczna.pl/x/629822>).

5 minut

Podsumowanie

Poproś uczniów i uczennice, aby zastanowili się i zapisali w zeszycie, jak rozumieją sformułowanie „Moje pieniądze kształtują świat”.

Praca domowa

Do zadania uczniom i uczennicom, w przypadku gdy lekcje nie odbywają się tego samego dnia: Poinformuj młodzież, że na następnej lekcji zastanowi się w grupach, jak ograniczać konsumpcjonizm oraz dokonywać odpowiedzialnych wyborów zakupowych. Poproś swoich podopiecznych i podopieczne, aby poszukali w swoich domowych materiałach oraz w Internecie rzetelnych źródeł na ten temat. Mogą spisać adresy ciekawych stron internetowych albo przynieść materiały, które udało im się znaleźć (książki, poradniki, czasopisma, ulotki, materiały drukowane).

5 minut

Wprowadzenie

Jeśli lekcja odbywa się tego samego dnia, co poprzednia, przejdź do punktu 2. Jeśli była między nimi przerwa, poproś uczniów i uczennice, aby przypomnieli, czym jest odpowiedzialna konsumpcja i zrównoważony rozwój.

20 minut

Praca właściwa

Podziel młodzież na sześć grup i wyjaśnij, że ich zadaniem jest zastanowić się, w jaki sposób mogą dokonywać odpowiedzialnych zakupów i podejmować właściwe działania w przydzielonym im obszarze produkcji i kupna:

pierwsza grupa – ubrania i obuwie; druga grupa – kosmetyki i chemia domowa; trzecia grupa – elektronika; czwarta grupa – żywność i napoje; piąta grupa – zabawki; szósta grupa – drewno i papier

Niech klasa do zrealizowania tego zadania posłuży się swoimi telefonami komórkowymi i skorzysta z zasobów Internetu (w przypadku lekcji odbywających się jedna po drugiej) oraz przyniesionych z domu materiałów (gdy było więcej czasu na przygotowanie się). Niech pomysły zostaną zapisane w postaci mapy myśli na otrzymanych od Ciebie arkuszach papieru.

Inspiracje i koncepcje konkretnych działań można znaleźć między innymi na następujących stronach:

Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie, www.ekonsument.pl

Clean Clothes Polska, <https://cleanclothes.pl>

Fairtrade Polska, <https://www.fairtrade.org.pl>

Platforma społeczna ONZ, Cele Zrównoważonego Rozwoju, Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, <http://www.un.org.pl/cel12>

15 minut

Poproś grupy, aby zaprezentowały wyniki swojej pracy na forum klasy. Wspólnie podsumujcie pracę na obydwu lekcjach, odpowiadając na pytanie kluczowe: W jaki sposób ograniczenie nadmiernej konsumpcji może przyczynić się do osiągnięcia większej równowagi i sprawiedliwości na świecie? Gotowe plansze wywieście w widocznym miejscu w klasie.

Podsumowanie

5 minut

Zaproś uczniów i uczennice, aby powiedzieli, co sądzą o zagadnieniu poruszonym na zajęciach za pomocą metody „gadającej ściany”. W tym celu (najlepiej jeszcze przed lekcją) przyklej do ściany w łatwo dostępnym miejscu arkusz papieru z napisem „Gadająca ściana” i pytaniem „Jakie pomysły chcę wcielić w życie po tych lekcjach?”. Uczestnicy i uczestniczki zajęć na zakończenie w dowolnej formie (pisemnej, rysunkowej) mogą w tym miejscu zwerbalizować swoje zamiary. Zachowajcie ten arkusz, aby po miesiącu sprawdzić, co udało się zrealizować.

Źródła:

- M. Huma, M. Krzystkiewicz, *Kupuj odpowiedzialnie! Twoje pieniądze kształtują świat*, Kraków 2008, https://www.ekonsument.pl/materialy/publ_445_kupuj_odpowiedzialnie_broszura_dla_uczniow.pdf.
- *Monitor programów lojalnościowych*, <https://arc.com.pl>.
- *Konsument*, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Konsument_\(ekonomia\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Konsument_(ekonomia)).
- *Konsumpcjonizm*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Konsumpcjonizm>.
- *Program lojalnościowy*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Program_lojalno%C5%9Bciowy.
- *Odpowiedzialna konsumpcja*, http://www.ekonsument.pl/a105_odpowiedzialna_konsumpcja.html.
- *Zrównoważony rozwój*, <http://www.ekonomiaspoleczna.pl/x/629822>.
- Platforma społeczna ONZ, *Cele Zrównoważonego Rozwoju, Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji*, <http://www.un.org.pl/cel12>.